

SIDE

Eesti raudtee- ja posti-telegraafi-telefoni-teenijate kutseorganisatsioonide häälekandja

Tellimise hinnad: Aastas postiga . . . Mk. 200.— Poolaastas „ 100.— Üksiknumber 20 mk.	Ilmub 1-2 kord kuus	Kuulutuste hinnad: Terve lehekülge Mk. 3000.— Pool lehekülge „ 1500.— Veerand „ „ 750.— Kaheksandik „ „ 400.— Tekstis 50 prots. kallim.
Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, ladudes, raudtee- ja posti-telegraafi-teenijate kutseorganisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohil. Toimetus ja talitus: Tallinna, Tehnika t. 16. Telefon: Balti keskjaam 201.		

Nr. 8

August 1926 a.

III. aastakäik

Postiametkonna Bürookraatius intrigeerib. Kutseühisuse vastased urgitsevad.

Postiteenijate ja raudteelaste kutseorganisatsioonid oma 6-7-aastase visa tööga on suutnud näidata, et nende tegevus ei kannu mitte juhuslikkuse pitsaifit, vaid tähtsat osa etendavad kutseliste, õigusliste ja majandusliste küsimuste kaalumiste ja otsustamiste juures.

Tänu kogenud ja mõõdukatele organisatsioonitegelastele, ei ole organisatsiooni püüded senini mitte nihkunud äärmusesse, mida ehk mõnigi mees, kellele organisatsioonide tegevus pinnaks silmas, oleks soovinud näha, et siis näpuga näidata: vaadake, nende „süsteem“ ei vasta olemasolevatele vabariigi seadusenormidele. . . Kutseühisuse kompetentsi tuuakse viimasel ajal sageli väga tähtsaid ja keerulisi küsimusi lahendamiseks, millest huvitatud on laiem teenijate ringkond, kuid mis ei meeldi neile, kelle tegevussihid ei sobi teenijaskonna õiguspüüdeliste sihtidega. On olemas inimesi, kes oma isiklise hääolu rajavad kaasinimese õnnetuse peale ja kes hoolimata õiglustunde normidega ümber käivad. Sarnaste inimeste ilmavaated ja huvisihid pörkavad loomulikult vastamisi kutseühisuse sihtidega, milline asjaolu loobki kutseühisustele vastasrindluse. See vastasrindlus ei vali enesele kunagi abinõusid, vaid abinõud on temale kõik hädad, kui nad ennegi sihile aitavad viia. Kus ei aita avalik esinemine, nagu peakoosolekutel ja kongressidel, kus kunstlikult ja igasuguste konksudega omale mõttevendi mobiliseeritakse, seal hakatakse salajas urgitsema, igasuguseid olemata asju väljamõtlemata, et seda siis tarviliku soustiga ette kanda juhtivatel kohtadel seisvtele inimestele, et viimaste juures kahtlust ja umbusaldust äratada kutseühisuse ausameelsete tegelaste ja nende püüete vastu. Kui see abinõu veel

tagajärgi ei anna, siis improviseeritakse mõnesugune ametalaline „kuritegu“ ja juhitakse vabariigi kohtu prokuröörile, kes mõistagi põhjendamata kaebuse ära lõpetab. Kuid seltsi tegelase peale on vari heidetud, mis asjata ajaraiskamist nõuab, enne kui tegelane ennast retabiteerida suudab.

Paha südametunnistusega inimest varitseb paratamatu mõnesugune hädaoht, mille küüni ta varem või hiljem satub. Meie valekaebajaid ja trikimehi on tabanud haigus (manija presledovanija), mis selles avaldab, et nad näevad, nagu oleks kutseühisuse tegelased nende ja asutuste ülemate tegevuse oma agentide järelvalve alla võtnud. Peale selle teatakse veel rääkida, et kutseühisuse tegelased soovivat liigetele omis asjus pöörata ametkonna juhi poole ainult kutseühisuse kaudu, mõõdamines otsekohelest asutuse ülemast. Vaadake, milleni võib viia inimesi nende paha südametunnistus: kardavad järelvalvet! . . . Ei tahaks sarnaste pentsikuste kinninaelutajaks olla, vaid läheks meelsamini vaikides mööda, kui siin mitte tegemist ei oleks peenikeste intrigantidega, kes igat kriugast ärakasutavad, et kutseühisuse tegelasi ebaõiges värvis paista lasta. Sarnased väljamõeldused on ette kantud ametkonna juhile selleks, et viimast teenijate eduskonnaga tülli ajada ja niimoodi lõhet tekitada teenijaskonna ja administratsiooni vahel, kus praegu sobiv vahekord valitseb.

Siin peab küll hoiatavalt meelde tulemata meestele, kes segadust armastavad sünnitada, et intriigide võrku, mida teistele kujute, võite ka endit sissemässida, kust hiljem ehk raske saab olema väljapääsu leida. Võtke eeskujuna kutseühisuse tegelastelt, kus valitseb ausameelsus ja otsekohe-

sus, siis võiks teid ka väärilisteks vastasteks pidada.

Kutseühisus, kui praeguse ühiskondliku elu vorm, areneb ja võib juba lähemas tulevikus väga tähtsaks teguriks kujuneda, mis ka teile, praegustele vastastele ja saboteerijatele, kasu saab tooma. Sellepärast ärge sülitage kraavi, kust teil enestel juua tuleb, ehkki te praegu juba maitsete neid hüvasid, mis kutseühisused kätte on suutnud saada.

Leidub ju ikka veel sarnaseid asutuste ülemaid, kellega terve asutuse koosseis on sõjajalal, sellepärast, et ülem ei oska kaasteenijatega vahekorda luua, ei suuda läbikäimises korrektset tooni leida, vaid lubab enesele tarvitada isegi amellises läbikäimises ja publikumi kuuldes kahemõttelisi ütelsusi, mis alati on vängelt vürtsitatud. Mis jääb siis teenijal muud üle, kui pöörata oma esitajate poole, kus valitseb mõõdukas toon, vastastikku arusaamine ja vastutulelikkus. Kuid see ei tähenda veel seda, et

kutseühisuse tegelased soovivad, ülemusest mõõdamines, ainult ja üksnes kutseühisuse poole pöörata.

Kes sarnase piibujutu isa on, seda vaevaldab halb südametunnistus. Juba kolm kuud valitseb ühes postiasutuses (Tartu külje all) ülema ja teenijaskonna vahel sarnane vahekord, kus ülem oma kaasteenijatega arveid õiendab politseivõimude kaasabil. Mil moel peaksid teenijad sarnase ülema poole pöörata võima?! Mikspärast ei valgusta salakaebajad ametkonna juhile neid asju ja ei aita kaasa selleks, et sarnased nähtused ära kaoks ja loomulik vahekord jalule saaks seatud? Sellepärast, et nende huvides seisab vahekordi halvaks ajada, et tekkinud olukorrast isiklist kasu saada. Ja kui peaks kutseühisuse tegelased tahtma olukorra lahendamiseks kaasa aidata, siis pörkavad nad intrigantide väljamõelduste otsa, mis hääd tahtmist ja püüet peab halvama. Nii intrigeerib püha Bürakraatius.

T. t. t. teenijate palgad mitmesugustel maadel.

Kuna meil uue palgaredeli kokkuseadmise juures alati toonitada püütakse „juhtivate jõudude“ suurte palgade vajadusest, väidates, et kui need teistest kümnekord rohkem palka ei saa, kohe riigiteenistusest plehku panevad, siis leiame tarviliseks tuua mõningaid andmeid välismaade riigiteenijate palgade üle. Ei peeta kusagilgi tarviliseks maksta „juhtivjõududele“ kümnekordseid palkasid, ei maksta neile ka muid maiustus- või preemiarahasi, ja omefigi pole seal juhtivjõududest veel puudu tulnud.

Toome siin andmed Prantsusmaa P. t. t. teenijate palgade ja palgavahekordade üle.

P. t. t. teenijate palgad Prantsusmaal 1926 aasta kava järgi.

(„Le Travailleur“ des PTT. järele).

Peavalitsus.

Büroo ülem	16.000 kuni 20.000 fr.	
Vanem kantseleiametn. ja arveametn.	6.500 „ 12.500 „	
Ekspediitor	6.000 „ 9.200 „	
Ülevaatajanna (vanem)	10.000 „ 14.000 „	
„ „	9.000 „ 13.000 „	
Naisametnikud	7.000 „ 12.000 „	
Vanem järelvaataja (ülem)	6.500 „ 9.200 „	
Stenografistid (naisametn.)	6.000 „ 11.000 „	
Töölised (kindlapalg.) III kateg.	7.000 „ 10.500 „	

Töölised (kindlapalg.) II kateg.	6.600 kuni 9.500 fr.	
„ „ I	6.200 „ 8.700 „	
Laotülem	7.400 „ 9.400 „	
Töölised ametriidega varust.	5.600 „ 7.300 „	
„ käsitöölised	5.600 „ 7.300 „	
Abid noored	2.500 „ 3.400 „	
Pearedaktor	9.000 „ 15.000 „	
Ülem autograafia alal	8.700 „ 12.500 „	

Üldteenistus.

Instruktor	7.500 „ 15.500 „
Mehaanik	8.500 „ 13.500 „
Ülemmehaanik	11.000 „ 15.500 „
Joonestaja (vanem)	11.000 „ 15.500 „
Brigaadi ülem	12.000 „ 15.800 „
Postiishekk. keskbür. ülem III kl.	13.000 „ 16.500 „
Telegraafi keskbür. ülem III kl.	13.000 „ 16.500 „
Telefoni keskbüroo ülem III kl.	13.000 „ 16.500 „
Raadio-telegr. keskb.ülem IV kl.	11.000 „ 16.500 „
Laboratooriumi ülem	10.500 „ 15.500 „
Mehaanik (ülem)	11.000 „ 15.500 „
Keemik	8.500 „ 13.000 „
Vanem kantseleiametnik ja arveametnik	6.500 „ 12.500 „
Ülemkontrolöör	13.000 „ 16.000 „
Kontrolöör	10.500 „ 15.500 „
Mereposti kontrolöör.	10.000 „ 15.800 „
Kontrolöör ehk ametn. (välismaade teenist. ja asumaade kaablid)	6.500 „ 15.500 „

	C. Abijõud.		Vaht-ülevaataja	1.550 kuni 1.750 fr.
Õpilased	8 kuni 15 fr.			tunnis
	tööpäeva eest.	Abid käsitööde alal	2 fr. tunnis	
„ peale 18 a. vanad	17 kuni 21 „	Käskjalad	13 „	tööpäeva eest.

Mõnda Ameerika postiolust ja -elust.

(Deutsche Post nr. 24).

Ameerika postiasjandus allub peapostidirektorile (postmaster - general), kes ühtlasi ka Ühisriikide presidendi kabineti liige on ja viimase poolt ametisse määratakse. Postmaster-generalile allub teatud arv assistente, kes mitmekesiseid jaoskondi juhivad. Nende ametisse nimetamine sünnib postmaster-generalilt ettepanekul presidendi poolt. Pea postiameti asupaik on Washingtonis.

Ameerika post on ilmas kõige tsentraliseeritud. Iga, isegi tähtsusetum korraldus, tuleb Washingtonist ehk peab seal vähemalt kinnitatud olema. Bürokratism, Ameerikas „red tape“ nimetatud, on seal oma täiuslikumal kujul valitsemas.

Postidirektorid (postmasters) nimetati hiljuti ka veel presidendi poolt ametisse. Selle tulemusena asus iga valitsuse vahetamisega ka igasse postivalitsusse tüürile uus postidirektor. Paljud neist saavutasid ametisse nimetamise valimiste ajal presidendile ülesnäidatud poliitiliste teenete tasuks. Nii näiteks oli Tampas, Floriida osariigis, postidirektoriks laevakapten, temale järgnes ühe ajalehe toimetaja. Mõne aja eest määrati postidirektoriks sama postivalitsuse naissekretär. Kuid nüüd on jõusse astunud uus seadus, mis lubab postidirektorite määramist ainult peale vastava katse sooritamise ja mis näeb ette, et postidirektorid muutumise puhul valitsuses omadel kohtadel püsivad. Katsete resultaat arvestatakse protsentide järgi. 100 protsenti loetakse paremaks numbriks, vähem kui 70% tähendab läbikukkumist. Peale katse kantakse kõikide nimed, kes katse sooritanud, protsentide järjekorras lehele. Kuid seadus lausub, et president ainult üht esimesest kolmest määrata võib, — tähendab, seega on presidendile võimalus jäetud, kui ta, näiteks, vabariiklane on ja esimesed kaks kandidaati demokraatliku partei liikmed, kolmandat, kes, võib olla, vabariiklane on, nimetamiseks valida.

See määrus on maksev ka teiste postiametnikkude kohta, selle vahega ainult, et nende nimetamine sünnib peapostidirektori poolt. Siseametnikkude ja kirjakandjate eksamilel toimatakse, tugenedes samale mää-

rusele. Postiametnikud on Ameerikas ainsad riigiametnikud, kes mitte igakord, kui teine partei valitsemisele asub, omad teenistuskohad ei kaota. (Ühisriikides on senini võim olnud vabariiklaste ehk jälle demokraatlaste käes). Seepärast ei ole neile lubatud ka poliitikat aktiivselt osa võtta. Vastasel korral karistatakse ametist vabastamisega.

Postiametnikud on õigustatud pensioni saama. Pensioneerimine astub jõusse 60. aastase vanuse kätte jõudmisega postidirektori nõudmisel ehk isiku omal soovil. 65. eluaastast alates peavad ametnikud täielikule puhkusele määratud olema. Enne 60. aastat on pensioneerimine võimalik ainult siis, kui ametnik teenistuskohuste täitmisel vigastatud saanud. Iga kuu arvatakse palgast maha 2½%, mis pensionikassasse maksetakse. Pensioni suurus on praegu kõigest 66 dollarit kuus, kuid on kindel kavatsus seda lähemal ajal kõrgendada.

Algpalk on kõikidele postiametnikkele, olgu see siseametnik või kirjakandja — 1.700 dollarit aastas. Iga aastaga tõuseb palk 100. dollari võrra, kuni 2.100.— dollarini. Naisametnikud saavad samasugust palka. Tööpäev seisab kaheksast tunnist. Ületunnitööde eest tasutakse eraldi. Iga ametnik saab aastas 15 päeva puhkust; peale selle 10 päeva haiguspuhkust. On ta kauem haige, siis ei saa ta üleoldud aja eest palka, välja arvatud need korrad, kus ametnik teenistuskohuste täitmisel ehk teenistuskohal vigastusi saanud. Väljaarvatud rutulised kirjad, ei ole pühapäeviti kirjade ega pakkide vastuvõtmist. Langeb mõni püha pühapäeva peale, siis pühitsetakse seda teenistusest vabastamisega järgmisel äripäeval.

Igas suuremas postiasutuses on oma postidirektor (postmaster), assistent — postmaster, üks superintendent ja mitu assistent-superintendenti. Peale nende on igal postijaoskonnal üks ehk mitu inspektorit. Kõik need ülaltähendatud ametnikud saavad vastavalt kõrgemat tasu. Teiste postiametnikkude vahel ametklasse ei ole. Nad jagunevad ainult siseametnikkudeks (clerks)

ja kirja- ja pakikandjateks (letter- ja parcel-postcarriers). Nad kõik saavad ühesugust palka, vaatamata sellele, milline nende töö ka ei oleks. Suurtel postiasutustes on veel ametis n. n. specialclerks, kelle aastane palk nende iseäranis kiire töötamisviisi tõttu 100 dollari võrra aastas eelmiste omast suurem.

Ümberpaigutused siseteenistusest välis-teenistusse ja ümberpöörduvalt võivad igal ajal aset leida. Samuti võib iga ametnik, siseteenistusest ehk kirjakandja, kõrgemale kohale määratud saada.

Rahakirjakandjaid ei ole. Ameerikas osutuks see liig hädasohtlikuks ametiks. Raha väljamaksmist toimetavad ainult postiasutused. Vormiriiet kannavad ainult välisametnikud. Siseametnik ei ole riietuse suhtes millegagi seotud ega milleski kohustatud. Suvekuudel teenib siseametnik täitsa rahulikult ja tähelepanu äratamata ilma kuueta publikumi. Seevastu peetakse mütsi sageli ka bürooruumes peas. Suitsetamine ja söömine teenistusajal büroos on kõvasti keelatud (selleks on eraldi ruumid olemas).

Mis eurooplastele iseäranis silma torkab, on üldine viisakus publikumi vastu. Epigraafiks on: „The public is always right“ (publikumil on alati õigus). Arvamiste lahkuminekul on ametnikud kohustatud ei mingil tingimisel disputeerimist alustama, vaid peavad mitterahulolejat või kaebajat

postiameti nais-sekretäri juurde juhatama. See on harilikult väga armastusväärne noor daam, kes isegi kõige tooremat isikut pea suudab tasaseks ja taltsaks teha.

Maakirjakandja, kellel kohuste täitmisel auto tarvitada, on omast kohast liikuvaks postiasutuseks. Ta toimetab kõiksugu postioperatsioone. Postisaadetisi toimetakse maarajoonidesse lähema suurema postiasutuse kaudu.

Salajane järelvalvesüsteem on laialdaselt tarvitusel. Seda toimetavad inspektorid. Suuremates postiasutustes on olemas müürides salajased käigud väikeste avastega, millised võimaldavad tervet töötamisruumi ja ametnikkude tegutsemist näha. Järelvalve kaudu paljastatakse kuritarvitused, samuti tehakse see kaudu kindlaks iga ametniku virkus. Liig aeglase töötamisviisi ja teiste väikeste eksituste eest määratakse miinuspunkte. On ametnik aastas üle 500 miinuspunkti saanud, siis kuulub ta vallandamisele. Ka välisametnikud on järelvalve all. Kirjakandja peab kaasa võtma kirje kuni 50 naelani, tähitud kirjad ja väikesed järelmaksu saadetised taas kaalus juurde arvatud.

Iga postidirektor püüab vähema tööjõuga läbi ajada, tööd tehakse palju. Kuid kui võrrelda Ameerika palgaolusid meie omadega, siis näeme et nad meie omadest mitu ja mitu korda kõrgemad on (postiametniku alam palk meie rahas on üle 600.000 marga aastas — t. m.).

VI. Ülemaaline P. T. T. teenijate kongress Tallinnas 1., 2. ja 3. mail 1926. a.

(Järg.)

Kongressi 3. päev, 3. mail.

Kongressi istang algab 3. mail kell 9 homm.

Resolutsioon palgaküsimuse kohta.

Väljatõõtatud resolutsiooni palgaküsimuse kohta esitab kongressile vastav komisjon, mis järgmiselt vastu võetakse.

Palgaküsimuse komisjon, läbi harutades kongressi poolt avaldatud sooviavaldusi ja ettepanekuid palga ja varustuse asjus, otsustas palga ja varustuse küsimuses järgmist:

1. Jäädä Keskliidu poolt läbiharutatud ja vastu võetud riigiteenijate tasude seaduse juure.

2. Silmaspidades, et natuuras antud tasu, nagu korter, kütte ja valgustus, mida saab suur hulk riigiteenijaid, tundub palgalisana, mis ka pensioni saamise juures arvesse võetakse, tuleb nõuda kõigile posti-teenijatele korteriraha 25%0 palgast, alamääraga 1500 mrk. ja ülemääraga 5000 mrk. kuus.

Vastavalt sellele tuleb keskliidul vastuvõetud palganorme täiendada riigiteenijate tasuseadus korteriraha maksimisega. Korteriraha määramine ühtlustab senises ebaõiglaseks väljakujunenud majanduslikes olukorras tasusaamist riigiteenistuse arvel.

Maa võrkude tehnilisele personaalile ja postiveo teenijatele päevarahade arvel määrata igakuuline kindel summa, missuguse võimalus ka uues riigiteenijate tasu seaduses ette nähtud. Tasu juures tuleb igakülg- sel arvestada nende väljas viibimisel erilisi kulusid sünnitava olukorraga. Sõidurahad seal juures tasuda tegeliku kulu kohaselt. Kuna uuendatud tehnilise teenistuse korra järele kõik remont- ja ehitustööd kindla korraliselt vastu võetakse ja teenistuse huvides on korrashoiualal üldpüüdeks rike- te vähendamise, siis ei või ameti huvides selles kahjulist olukorda välja kujuneda.

Riigiteenijate teenistus tasuseaduse § 35 punkt V päevarahade küsimuses täiendada märkusega: tege-

vuspiirkonnad määrab kindlaks vabariigi valitsus, iga ametkonna eriolusid silmas pidades.

Ära kaotada elukalliduse liik ka perekonna abiraha suhtes, nii nagu muudetud see palga tasus. Arstiabisamist laiendada ka adopteeritud laste peale. Suhtelises paigutamises positiivseid uues palgaredele lis toetab kongress posti peavalitsuse ja kutseühisuse esitajate ühiselt läinud aasta sügisel väljatöötatud palga a s t m e l i s t k a v a .

Varustust laiendada kõigi postiametnikkudele, kelle tööteenistus rahvaga kokku puutumist sünnitab ja ka tehnilises teenistuses tehnikute peale. Varustust täiendada jalanõude andmisega postiljonidele ja montööridele ning mehaanikutele.

Varustuse väljaandmiseks tuleks rohkem silmaspidada ta õigel ajal väljaandmist. Palitu kandmise aega tuleb vähendada 2 aasta peale. Varustuse materjali hädadust tuleb tõsta, sest väljakandmise aja lõpu poole muutuvad riided liig nürusteks.

Keskjuhatusel tuleb kiirelt tegutseda uue palgaseaduse maksmapanemise sihis ja palkade ühtlustamise eest ametkondade vahel järjekindlalt hoolitseda.

XI. Organiseerimise küsimus.

Organiseerimise küsimuse kohta refereerib keskjuhatus liige hra Imelik, kes ettekandes läheb välja kahelt seisukohalt: kas on meie kutseline organiseerimine seni teinud edusamme ja kuidas peaks edaspidi organiseerimist läbi viima, et positiivsemaid tagajärgi saavutada. Organisatsiooni tegevuspiirid ja sihid määrab ära põhikiri, mis on juhiseks kutseühisuse tegelastele. Organisatsiooni töö edu ei olene aga mitte üksnes põhikirjast, olgu see halb või hea, vaid tähtsamal määral organisatsiooni kuuluvate liigete kvaliteedist, eriti organis. juhtide kvaliteedist. Organiseerimise töö on raske ja keeruline, millega igatües hakkama ei saa. Raske on see eriti noortes riikides, nagu Eestis ja teistes vähemates naaberriikides, kus organ. ajalugu väga lühike ja kus puuduvad traditsioonid. Siin on tulnud esimesed vaod ajada kannustikus, mispärast ka vaod ei ole tulnud otsejoonelised, vaid kõverad. Põhikiri näitab organisatsiooni tegelaste käite üksnes tegevuspiirid, kuid ei õpeta, kuidas neis piirides tegutseda. Seda peavad teadma juhid ise ja häda neile, kui nad ei tea ning võhikutena osutuvad, mille tagajärjel selle tähtsa töövankri rappa juhivad. Sellest siis tuleb, et kutseühisuse osakonnad töötavad igatües isesuguste tagajärgedega: ühed edukalt, teised loiuult, kuna kolmandad varju-unne ähvardavad suikuda. Näiteks Võru ja Valga osakonnad.

Ülearuse ja raske pagaasina organiseerimise töö juures tunduvad need liikmed ja isikud, kes organ. tööd takistavad saboteerimisega ja aktiivse vastutöötamisega. Üks osa leiab, et on tarvis kutseühisuse liikumisele vastu seista. Siin on tegemist teadmatusega. Oleme Vene koolist tulnud. Vene vaim on meie hingele selle piiseri vajutanud. Sellest pahest võime aga üle saada evolutsiooni teel. Seda teeb tegelikult elu ise. Tegelik elu on meile dikteerinud

ellu kutsuda kutseorganisatsiooni. Ja kui kutseühisustele millegi pärast, ehk kusagil pool vastu ollakse, siis on see peaaesjalikult isiklistel põhjustel, sest vastased näevad selles liikumises oma isiklike huvide piiramist üldhuvide kasuks. Erilist tahtmist vastu töötada näitavad suuremalt osalt maakontorite ülemad, kes intrigeerima hakkavad. Puhhteenistuslisest seisukohast on see lubamatu. Need intriigid peavad kaduma, see on kutseühingu siht ja edaspidi saab kutseühisus veel rohkem selles sihis töötama. Kõneleja, otsides põhjuseid, miks Tallinna osakonna tegevus seni loid olnud ja arvates, et teguvõimsatest inimestest siin puudus ei peaks olema, konstateerib: Tallinna osakond asub peavalitsuse külje all. Kui keskjuhatus hakkas omi sihte teostama, astusid mõned peavalitsuse kõrgemad ametnikud sellele vastu ja tekitasid intriigide õhkkonna, otsides teed, kuidas takistada keskjuhatusel aktiivset tegevust.

Tallinna osakonna liikmed, kartes peaval. ametnikkude survet, — pidasid paremaks kutseühisusest eemale hoida. Siin tuleb teid otsida, kuidas kutseühisust sarnase mõju piirkonnast välja viia.

Administratsioon ei saa oma huvisid ära salata, selle tõttu ei pea kõneleja soovivataks keskjuhatusse valida administratsiooni.

Positiivsemaid tagajärgi saavutada, esitab kõneleja kongressile vastuvõtmiseks kava, milles üles seatud alljärgnevad nõuded: 1) keskjuhatusel tuleb edaspidi sagedamalt osakondi inspekteerida ja neile igatepidi abiks olla osakondade teguvõimsal pinnal hoidmiseks. 2) Keskjuhatuses juhtivatel kohtadel ei tohi olla asustate ülemad ega nende abid, samuti posti peavalitsuse kõrgemad ametnikud, nagu osakonna ja jaoskonna juhatajad jne. 3) Osakonnad, kus tegevus soiku jäämas, tulevad liituda teguvõimsate osakondadega, liikmeid üle võttes, kusjuures neid osakondi likvideerida ei tule. 4) Kavakindlat registratsiooni tuleb pidama hakata nende liigete üle, kes ühingu tegevuse vastu saboteerivad, samuti nende isikute üle, kes organisatsiooni mitte kuuludes aktiivselt organisatsiooni juhtide vastu kihutustööd teevad. 5) Organisatsioonil tuleb oma tegevliigete ja juhtide kaitses kõige kindlamalt välja astuda, samuti ka iga liikme eest, kes tagakiusamise alla satub sellepärast, et ta organisatsiooni kuulub ja seda toetab. 6) Keskjuhatuses esimees ja asjaajaja-sekretär peavad oma tööjõu kulutuse eest tasu saama. Samuti ka osakondades võimaluse korral.

Resolutsiooni p. 2 vastu protesteerivad ägedalt asutuste ülemad, kes selles oma õiguste kärpimist näevad. On sisseantud nõudmine 8 allkirjaga hra Imeliku resolutsiooni kinnisele hääletamisele panna. Kongressi juhataja teatab, et põhikirjas sarnasi kitsendusi ei ole. Kui nüüd kongress soovib neid sissevõtta, siis on see põhikirja muutmise. Põhikirja muutmise peab päevakorras olema ja peab $\frac{2}{3}$ kongressi saadikute häälega vastu võetama. Et aga praegu kongressi päevakorras põhikirja muutmist ei ole, siis ei saa teist punkti hääletusele panna. Hra Imelik teatab, et tema kongressi juhataja teguviisi vastu protesteerib, leides, et viimane erapooletult ei toimi. Juhataja hra Martens teeb hra Imelikule esimese märkuse. Tehakse veel teisi ettepanekuid. Kongressi juhatajale, kes vahepeal usaldusküsimuse üles tõstnud avaldatakse 39 häälega 6 erapooletuks jäämisel usaldust.

Et põhimõttelised lahkumineked tekkinud, määratakse seisukorra lahendamiseks 15 min. vaheaeg. Peale vaheaega teatab hra Imelik, et tema mitte soovides vahakordi teravaks ajada, mis kongressi lõpele hästi ei mõjuks, nõus on tagasivõtma resol. teist punkti, milles ettenähtud, et asutuste ülemad ja peaval. osakondade ja jaoskondade juhatajad keskjuhatusse valitud ei tohiks saada. Hra Imeliku resolutsiooni kõik teised punktid võetakse kongressi poolt muudatusteta vastu.

XII. Liikmemaks.

Liikmemaksu suuruse küsimus tekitab väielusi. Osa saadikuid leiab, et praegune liikmemaks $\frac{1}{2}$ 0/0 palgast liig kõrge olevat, eriti suurema palgasaajatele. Arvatakse, et liikmemaksu alandamise puhul liigete arv tõuseb. Koff ja teised vaidlevad liikmemaksu alandamise vastu, toonitades, et kes suuremat tasu saab, võib ka rohkem maksta. Kõrgema palgasaajad on uue palgaredeli järele suurema palgakõrgenduse osaliseks saanud.

Kongressi juhataja teatab jällegi, et $\frac{1}{2}$ 0/0 liikmemaks on põhikirjas ettenähtud. Muutmise tähendab põhikirja muutmist, sellepärast ei saa tema küsimust hääletamisele panna. Kongressi saadik P. Tomson teeb sooviavalduse alandada liikmemaksu. Selle sooviavalduse leiab kongressi juhataja võimalikuks hääletusele panna. Tomsoni ettepanek saab poolt 32 h. vastu 2, erap. 15, määrata liikmemaks kõigile ühtlaselt 4 20 m. kuus. Võetakse vastu ka Vilukase ettepanek: tulevasele keskjuhatusse kohuseks teha osakondadelt nõuda, et nemad koha peal põhikirja § 7-st kinni peaks uute liikmete vastuvõtmisel, mille järele osakonna juhatused võtavad uusi liikmeid vastu nende kirjalikkude sooviavalduste põhjal.

XIII. Valimised põhikirja järele.

Keskjuhatusse lõõ produktiivsuse tõstmise mõttes teeb hra Imelik ettepaneku valida keskjuhatus 11 liikmeline. Hääletamisel on selle ettepaneku poolt 22 h. vastu 24 h. Lõpulikul otsustatakse keskjuhatus 9 liikmeline valida.

Nimetatakse kandidaadid, kes hääli saavad järgmiselt:

Ametnikkude rühmast hrad: Prants 21, Liblik 19, Sukk 16, Imelik 29, Miller 16, Koff 31, Feldmann 19.

Tehnikute rühmast hrad: Milistfer 29, Jaanus 25, Seresk 30, Grünberg 18, Kallman 22, Öisman 18.

Hääle lugejateks valitakse hrad: Pehka, Kress, Nahkur, Saaremaa ja Ebrok.

Revisjoni komisjon valitakse ühel häälel järgmises koosseisus: hrad Uustalu, Laak ja Saveljev.

Uude keskjuhatusse on kinnisel hääletusel valitud hrad: Koff, Imelik Prants, Seresk, Milistfer, Jaanus, Vilukas, Riso, Lukk.

Liblik ja Feldman, kes mõlemad 19 h saanud, heidavad liisku, mis otsustab, et Feldman esimeseks kandidaadiks jääb. Lukk teatab, et ta loobub.

Seega jäävad kandidaatideks: Feldmann, Liblik, Miller, Kallman, Grünberg, Öisman, Lang, Martin, Martinson, Maasik.

XIV. Valimised R. ja O. teenijate saadikute kogusse.

Riigi- ja omavalitsuse teenijate Keskkliidu saadikuteks ettepanud kandidaatidest saavad hääli: hrad Martens 44, Koff 39, Laak 33, Vilukas 29, Imelik 27, Tomson 26, Kallman 10, kelledest esimesed 5 saadikuteks ja hra Tomson kandidaadiks arvatakse.

Aukohus otsustatakse valida 5 liikmeline, mille juures kõige rohkem hääli saaja esimeheks arvatakse.

Ülesseatud kandidaatidest saavad hääli hrad: Martens 37, Imelik 35, Laak 30, Vilukas 25, Böstrov 24, Riso 20, Milistfer 11.

Nendest on esimesed viis aukohtu liigeteks arvatud, kelledest esimeheks jääb hra Martens.

Võetakse vastu Vilukase ja Koffi sooviavaldus: kongress volitab maalolevate ja puuduvate liikmete asemele kutsuda kandidaate.

XV. Keskjuhatusse kodukord.

Keskjuhatusse poolt väljaõõtatud kodukorra kannab ette J. Feldman. Kodukord võetakse mõnesuguste parandustega järgmisel kujul vastu.

Posti- telegraafi- telefoni teenijate Kutsetõhisuse Keskjuhatus

Kodukord.

1) P. t. t. t. kutsetõhisuse keskjuhatusse kuulub üleriiklise kongressi poolt valitud arv liikmeid, kes omavahel ametid ära jaotavad.

2) Juhatusse protokollides tähendatakse ära koosoleku koht ja aeg, koosolijate nimed, arutamisel olnud asjad, tehtud ettepanekud ja vastuvõetud otsused.

3) Juhatusse protokollid kirjutavad alla kõik koosolevad juhatusse liikmed.

Juhatusse koosolekud.

4) Juhatusse koosolekud avab, juhatab ja lõpetab esimees ehk tema abid.

5) Juhatuse protokollid kirjutatakse juhatusel sekretäri poolt.

6) Juhatuse koosolekud on otsustusvõimulised, kui vähemalt pool juhatusel liigestest koos on ja nende seas esimees ehk tema abi.

7) Juhatuse koosolekud peetakse a) järjekorralised kord nädalas ja b) erakorralised tarviduse korral.

Märkus: Kui järjekorraliseks juhatusel koosolekuks asju arutada ei ole, võib koosolek ka pidamata jääda.

8) Juhatusel erakorralised koosolekud kutsuvad kokku esimees ehk tema abi oma äranägemise järele ehk $\frac{1}{3}$ juhatusel liikmete soovil.

9) Järje- ja erakorralised juhatusel koosolekud on avalikud, millistel koosolekutel võivad viibida kutseühisuse liikmed, kui ka ajakirjanikud. Sõnaõigust saada võivad kutseühisuse liikmed $\frac{2}{3}$ juhatusel liigeste nõusolekul. Koosolekut võidakse tarbekorral $\frac{2}{3}$ liigeste nõusolekul ka kinniseks kuulutada.

Aruanded, ettepanekute esitamine ja läbirääkimiste kord.

10) Juhatusel liikmel on õigus ettepanekuid teha kas suusõnaliselt ehk kirjalikult.

11) Iga esildatud ettepaneku arutamise korral kohta antakse sõna kahele poolt ja kahele vastu. Otsus selles asjus tehakse liht hääletamusega.

12) Iga päevakorral punkti kohta peale aruandja aruannet avatakse läbirääkimised.

13) Aruandjal või ettepaneku tegijal on sõna ettepaneku arutamise eel sissejuhatusel, arutamise lõpul läbirääkimiste kokkuvõtteks ja kõnede vahel väljaspool järjekorda.

14) Sõna võib saada päeva- koosoleku ja asjaarutamise korral kohta, tegelikult märkuseks, hääletamise motiivide kohta, isiklises asjus ja erakorraliseks teadaandeks.

15) Koosoleku- päeva ja asjaarutamise korral kohta antakse sõna väljaspool järjekorda, kuid ainult üks kord ja mitte üle 3 minuti. Neil kordadel tehtud ettepanekute kohta antakse sõna kahele poolt ja kahele vastu ja mitte üle 3 minuti.

16) Peale tegelikult hääletamisele asumist ei anta kellegile sõna enne hääletamise lõppu.

Hääletamise kord

17) Otsused tehakse liht hääletamusega.

18) Hääletatakse lahtiselt ehk kinniselt. Kinniselt hääletatakse siis, kui 1 juhatusel liigestest seda nõuab.

19) Hääletamise pooleksmineku korral saab mõõduandvaks esimehe hääle.

Korrapidamine juhatusel koosolekutel.

20) Korrapidamine juhatusel koosolekutel on esimehe hooleks. Temal on õigus kõnelejaid peatada kõneainest kõrvalekaldumise, korrarikumise ja haavavate sõnade tarvitamise puhul, märkusi teha, korrale kutsuda, kolmekorralise hoiatuse järele sõna ära võtta ja juhatusel koosolekule ette panna kõnelejad

koosolekult välja heita. Kui juhataja ise sõna võtab, peab juhatusel oma asemikule üleandma.

21) Väljaheitmise otsused oma liikmete kohta teeb juhatus $\frac{2}{3}$ koosolijate hääletamusega.

Asjaajamine.

22) Eelmise koosoleku protokoll peab mitte hiljem kui järgmisel juhatusel koosolekul allakirjutatud saama.

23) Sekretär peab kõik sissetulnud paberid mitte hiljem kui 3 päeva jooksul esimehele üle andma.

24) Võljamaksitud arved peavad vähemalt 3 juhatusel liikme poolt kinnitatud saama.

Kohustused.

25) Juhatusel liige ei või oma peale võetud kohustusi maha panna ega juhatusel lahkuda, enne kui asjaajamine on juhatusel poolt asetäitjale üle antud.

26) Juhatusel liige, kes 3 korda järgimööda juhatusel koosolekust osa ei ole võtnud, ilma mõjuva põhjuse teatamata, loetakse väljaastunuks ja tema asemele kutsutakse järgmine kandidaat.

Märkus I: See § ei ole maksev nende juhatusel liigeste kohta, kes elavad väljaspool Tallinnat

Märkus II: Mõjuva põhjuse all tuleb mõista õnnetust, haigust, puhkust ehk muud, mis juhatusel mõjuvaks peab.

Vastutus.

27) Ebaõige ehk kuritahtlise asjaajamise tagajärjel tekkinud väärnähtuste eest on vastutav see liige, kelle kohustuste hulka tähendatud asjaajamine kuulub.

28) Juhtumisel, kui mõne juhatusel liikme poolt kuritahtlilisi kalduvusi märgata on, ühisuse raha kõrvaldamine, omavoliliselt teistele juhatusel liikmetele teadmata oma käes pidamine, dokumentide võltsimine jne, peab juhatusel, kui see kindlaks on tehtud, niisuguse liikme viibimata juhatuselst välja heitma, asjale seaduslist käiku andes.

Õigused.

29) Esimehel on õigus juhatusel liikmete tegevust ja asjaajamist kontrollida. Väärnähtustest informeerib esimees juhatusel koosolekut, kes omakord tarvilikke samme astub ja asjaajamise korraldamiseks näpunäiteid üksikutele juhatusel liigestele annab, mida viimased on kohustatud täitma.

30) Juhatusel on õigus oma äranägemise järele ühisuse liikmete hulgas väärilisi isõjõude kaasõisteks koopteerida.

31) Juhatusel võib koopteeritud liikmetele tarvilisel korral tasu maksta eelarve piirides.

32) Koopteeritud liikmed võivad nende tegevusega seotud küsimustes juhatusel koosolekust nõuandva häälega osa võtta.

33) Tagaselja otsuse tegemine kutseühisuse liikmele on lubatud. Kui 2-kordse teadaande peale ei ole seletust järgnenud, siis tehakse otsus tagaselja.

34) Juhatus võib juhatase liikmetele liht hääle-
enamusega märkust teha, hooletu asjaajamise ja selle
läbi tekkinud tagajärgede eest.

35) Peale kolmekordset märkuse tegemist 2/3
hääleenamusega loetakse märkuse saaja juhatuses
lahkunuks ja tema asemele kutsutakse järgmine
kandidaat.

36) Keskjuhatusel on õigus riigi ja omavalitsuse
teenijate saadikute kogust kongressil valitud esitajat
tagasi kutsuda, kui see juhatase äranägemisel ühingu
üldhuvide ehk sihtide vastu töötab.

Märkus: Tagasikutsute otsus tehakse 2/3 ju-
hatuse liigete hääle enamusega. Välja-
heidetud liikmel on õigus appelleerida
kongressi ees.

Läti postiteenijate kutseorganisatsiooni esitaja, kes
kogu aeg kongressil viibinud, saades erakorraliselt
sõna, oma lahkumiskõnes ütleb, et ta kongressilt
paremad muljed kaasa viib. Läti postiteenijate esi-
taja on üllatatud selle üle, et meil asutuste ülemad
ja isegi ametkonna juht organisatsiooni tööst nõnda
elavalt osa võtavad, mida märgata ei ole Lätis, kus
vahakord ülemate ja alamate vahel teravaks kujunenud
ja võitlus tööaja lühendamise ja materjaalse seis-
korra parandamise suhtes otsustavaks muutumas.
Kõike seda arvesse võttes peab mitte hukka mõista
Läti ametvendi, kui need sunnitud on sireiki alustama
oma õiglaste nõudmiste maksmapanemiseks.

Elavate kiiduavalduste saatel lahkuvad naaberriigi
ametvendade esitaja kongressilt.

XVI. Tervishoid.

Refereerima tervishoiu küsimust postiametkonnas
on palutud Dr. O. Lepp'a, kes pikemas efekandes
ja seinale pandud tabelite varal kindlate statistiliste
andmetega opereerides, käsitab haiguse % Tallinna
asutustes eraldi ja üldiselt, ravitsemise kulusid, mis
aast-aastalt suurenevad jne.

Kokkuvõttes on referaadi sisu järgmine:

Postiametkonna tervishoid.

Meie keha elutegevuse korraldajaks on kaks suurt
tegurit: ergukava ja kehas olemas olevate näärte
sisemine nõristus, mis üksteisest ära ripuvad. Meie
postiametkond oma tegevuses ja elus võrdub meie
kehale. Tema osutub suure tegurina meie kultuur-
elus; mida laiemalt on loatatud tema üksused rahva
seas ja mida mitmekesisemalt täidab tema oma tööd,
seda kultuurilisemaks loetakse seda maad. Nagu
ergud oma harudega tungivad igasse keha ossa,
sünnitades keskkohad ja ergusõlmed, nõnda ka tele-
graafi ja telefoni juhed läbistuvad meie maad tiheda
võrguna, sünnitades kuni 140 suurema ehk vähema
tegevusega asutust. Mainitud tegevus ripub ära
elavatest inimestest, kes nendes asutustes töötavad.
Nemad on need nääred, kellel on oma sisemine
nõristus. Kui näärtes juhtub rike, siis tulevad
korraldused, haigused — nagu keha kasvu korraldus
kuni vaimuhaiguseni. Kui inimesed, kes ei seisa

nendes asutustes oma kõrgusel, oma teadmistega ja
tervilise seisukorraga, siis on ka rikked selles tihedas
võrgu töös.

Kui jälgida kõike kongresse, siis näeme, et iga-
kord on üles seatud küsimused, kuidas parem kor-
raldada oma mitmekesisemal tööl ja lähendada oma
teadmisi. Rohkem osa kavatsustest on täideviidud.

Elu Eestis suunab kiires tempos lääne poole ja ka
meie postikorraldus laiemas mõttes edeneb, muutub
mitmekesisemaks nagu läänes. See töö nõuab mitte
üksi kehalist tööjõudu, vaid suurimas osas vaimlist
tööd ja pingutust, alates ülemast kuni alama teenijani.
Tervishoidlised küsimused ja ametkonna materjaalse
seisukorra paranemise küsimused on olnud nendel
kongressidel kõne all. On saavutatud paranemist
vaid äga vähesel määral.

Tervishoidlised küsimused meie töö juures on
võrratu raskemad teiste ametkondade tööga. Kui
teistes ametkondades mõjuvad tervise peale üld-
majanduslised tingimused, mis on ka meil olemas,
nagu korteri kitsikus, puuduliku korterite üürimine
vähese palga juures, alatoitlus selsamal põhjal ja
klimaatilised tingimused, siis on meil lisaks külm
välistöödel ja tolm, mis veel raskemaks muutub töö-
ruumide kitsikuse tõttu. Eriti annavad need tingi-
mused ennat fonda Tallinnas ja osalt ka Tartus.

Ametkonna tervishoid mõjub osalt ka tööviljakuse
ja puhtakasu peale, mis riik saab postiametkonna
tööst.

Töötingimused ja ka materjaalse olukorra parane-
mine peavad ametkonnas teostamist leidma, sest
nende puuduste all kannatab elav inimene. Riigil
pole see ükskõik, kas terved ja töövõimulised inimesed
nõrkevad, lihem haigustuvad ja varatselt langevad
invaliidsuse tõttu välja loovast tööjõust ning sellega
sattuvad hooldekande osakondade alla. Nagu mesilase
peres on iga üksik töomesilane kallid, nõnda ka meie
väikeses vaeses inimeste arvuga riigis on tähtis terve
ja loova tööjõuga inimene.

Kui meie jälgime statistilisi andmeid, siis näeme,
et haigustumine ja kulud ravitsemise peale tõusevad
aast-aastalt. Inimesed on nõrgemaks muutunud ja
haigustumine tuleb tihedamini ette. Neid, kes veel ei
ole nähtud haigetena, on nüüd haigustunud.

Võrdleme 3 aastat:

	Üldarv	Haiged	Päivi	Iga inime- se peale	
				%	
1923	mees	1212	356	29,3	4,8
	nais	440	368	83,6	10,6
1924	mees	1260	567	45	5,7
	nais	420	508	128	13,9
1825	mees	1258	591	45,4	5,03
	nais	448	522	118	12,09

Neist andmetest selgub, et haigused andsid hüppe
1924 a. võrreldes 1923 a. meesametnikkude seas 16%
võrra ja naisterahvaste seas 38%. Majanduslised tingi-
mused sel aastal muutusid raskemaks. See kõrge
haiguste % hoidub ka 1925 a. ja sel aastal ei ole

väiksem. Protsendiliselt on naistööjõud rohkem kui kaks korda haigemad kui meesametnikud. Selleks on ka põhjused. Esiteks kuulub naiste sünnitamise aeg ka siia alla; teiseks peab naisterahvas peale ametkonna töö veel kodus täitma oma tööd majapidamise ja lastekasvatamise alal — nõnda et temal üldse puhkeagea ei ole, ei saa kosuda ja uut jõudu koguda teise päeva töö jaoks. Üldse on naisterahvas kehaliselt nõrgem ja vähem vastupidavam kui meesrahvas. Madalate palkade tõttu ei astu teenistusse meesametnikud. Vähese palga tõttu peab teenima abikaasa, et võimalik oleks ära elada. Viimase asjaolu tõttu näeme ka sündivuse vähenemist, mis toob rahvaarvu vähenemist, järellülev sugu on niisuguste tingimuste tõttu nõrgestatud.

Kulusid oli:

1921 a. —	1.999.876.—	50
1922 a. —	3.499.996.—	—
1923 a. —	4.678.759.—	50
1924 a. —	5.310.021.—	50
1925 a. —	7.447.216.—	50

3 kuu jooksul 1926 a. — 2.331.457.—

Iga haiguse peale Iga ametniku peale aastas

1923 a.	6462	2832.—
1924 a.	4948	3161.—
1925 a.	6691	4376.—

Ravitsemiskulu kasvab aasta-aastalt. Suuremad summad lähevad tiisikushaigete ravitsemiseks.

See paneb meid tõsiselt mõtlema ja sunnib meid olisima teid, kuidas seda olukorda parandada.

Vaatleme Tallinnat.

Peatelegraafi kontoris oli 72 meesametnik ja 38 naisametnik.

	Kulu mees-		päi-		nais-		päi-	
	haig.	vi	haig.	vi	haig.	vi	haig.	vi
1925	693.263	88	698	122,5 ⁰ / ₀	71	742	187 ⁰ / ₀	
1926	225.966	19	191		22	458		

3 k. j.

iga inimese peale päivi 9,7, nais. 19,5

Peatelegraafikontorisse saavad ümber paigutatud kõige haiglasem ja nõrgem postiljonide element, mille tõttu on nende seas tihedam haigustumine. Naisametnikkude seas on palju verevæseid ja ka tiisikust põdejaid, mitte lahtise külgehakkava iseloomuga. Töötingimused on rohkem ehk vähem korralikud.

Telefoni võrk.

August 1925 a. — Märts 1926 a

	Arv	Hai-geid	Päivi	Iga kuu haigeid	päeva	0/0
mees	75	75	458	9,3	6	100
nais	200	234	2000	35,3	10	117

Kulu:

1925 a.	1 355 972
1926 a. 3 kuu jooksul	496.000

Meesteenijad kannatavad välisolu mõju all, mille tõttu nende seas on palju külmetamise juhtumisi. Naisametnikud, eriti keskjaamas, õhu paksuse all.

On võetud käsile kõik võimalikud nendes ruumes tuulutamise viisid, aga ikkagi tundub tuuletõmbus, mille tagajärjel on palju külmetamise juhtumisi saadud töö juures, nagu kopsu kelme põletikud. Viimased võivad olla hakatuseks ja aluseks tuberkuloosi levinemisele kehas. Saadud töö juures haigused, eriti kopsuhaigused, kas tuuletõmbe tõttu ehk külmetamise tagajärjel peavad kohe ära selgitama juurdluse abil, et saaks sissekanda teenistuslehte. Viimasel on määratu tähtsus töövõime kaotuse juures pensioni määramisel. Ka teistel aladel tuleks niisama toimetada. Tuleb asuda tingimata uue ajakohase keskjaama ehitusele. Võib olla saab ehitada järkjärgult, kuidas tehnilised tingimused lubavad, aga uue hoone ehitamine on möödapääsemata.

Telefonitöö oma iseloomu poolest on väga närve pingulav töö. Vahepidamata istumine sünnitab vereingvoolu seisaku alumises kehaosas, mille tagajärjel on kõiksugused korralused orgaanides; selle tagajärjel on verevæsus, närviline olek ja teataval ajal raske valud kõhus; 1-2 päeva puudumine naisametnikul ei peaks panema haiguste arvele. Alalõpmata liigutus käega kutsus esile keha higistamise ja kõige väiksem tuuletõmbus on juba tuntav.

Peapostkontor.

	Arv	Haigeid	Päivi	0/0	
1925.	Mees	209	219	2792	104,9
	Nais	48	71	1182	148
1926.	Mees	205	46	467	
	3 k jooks. Nais	48	17	277	

	Iga inimese peale	0/0	Ameln. puud. iga kuu	Iga kuu puudust. päivi	Reserv ameln.
1925	Mees	13,3	18	233	7
	Nais	23,5	6	94	3
1926	Mees		15,3	156	5
	Nais		5,6	92	3

Seal on suur haigustuse 0/0 selle tõttu, et töötada tuleb väga rasketes tingimustes — tolmu sees, eriti paki ja lihikirjade osakondades. Postihoone ei ole ka kohane sellele tööle, mis praegu on olemas. Ja see töö muutub ikka suuremaks ja raskemaks. Pakiosakond saab üle viidud sadamasse. Peab enne ülekolimist uute hoone sisse seadma tervislikud tingimused töö jaoks; eriti tuleb mõelda tolmu kõrvaldamise üle. Niiskus ühes tolmuuga võivad hoogu anda batsilluste levinemisele, mis võib esile kutsuda kõiksugu haigusi. Praeguse preemia süsteemi juures paljud loobuvad haigeksjäämisest, sest muidu kaotatakse see väga varviliik juurdelisa vähelele palgale.

Postiljonidel tuleb ikka ronida kõige kõrgemale maja korrale, mis mõjub südame lihaste peale. Peab nõudma linnavalitsuselt sündmääruste väljaandmist, et kõrgemate kui 2 korda majades tuleb kastisi panna esimesel korral. Pakkide kandmine postkontoris ülevalt alla ja tagasi peaks mehaniseeritama.

Vaksali posti-telegraafikontor on väga kitsates ruumides; tuleb tingimata abinõud ette võtta teeni laiendamiseks.

Veerev post — postvagunid — tulevad uute ehituste juures ehk vagunite kapitaalremondi ajal ümber ehitada ajakohasteks. Peaks loodama tüüp, mis vastaks tervishoidlikele nõudmistele. Ka sõiduametnikud loobuvad haigustuse puhul tööstärajäämisest, et mitte vähendada oma sissetulekuid.

Maakontorites on teenijad seotud oma ruumide külge, vähese personaali tõttu, sest nende peal lasub telefoniühenduste andmine; ka õsiti tuleb vahetada posti; puhkusesaamine on vähese koosseisu tõttu sellepärast raskendatud.

Hooned muutuvad ajajooksul ikka paremaks.

Kõiki pahesid ei saa ühe ropsuga üle õõ kõrvaldada, peab aga abinõusid leidma nende kõrvaldamiseks.

Esimeses järjekorras on palga reguleerimine ja tõstmine. Kus on preemiad, seal anduvad inimesed tööle täie jõuga, sest nendel on võimalus parem ennast toita. Palkade tõstmisega tõuseb ka inimese tööviljakus. Naised tõstavad sellepärast, et soetada oma mehe palgale lisa, mis võimaldaks ära elada. Meelsamini pöörduvad nemad oma perekondade juure, kui mehe palk vastab eladisiinimumile. See omakord mõjub mehe tervise, tema tööjõu ja tööviljakuse peale. Selle tagajärjel väheneb haigete % ja naisametnikkude asemel tulevad tugevama vestupanekuga mehed.

Et ametkonna töö iseloomu tagajärjel on palju kehvaveresust, üldist nõrkust ja alatoitlust, peaks kuidagi viisi võimaldatama puhkust, kui ka üle aasta, suvekuudel terve kuu. Isegi mõistetakse peab arvestatama töö iseloomuga ja kohalikkude tingimustega. Eriti on see tarvilik Tallinnale. Kui ei ole reservametnikke, peab jalkama ajutised tööjõud. Puhkus suvel on nagu kapitaalremont meie nõrgestatud kehale. Maakondades peaks majade juure asutama juurevilja aed; peaks sisse seadama kanakasvatust ja mesilaste pidamine. Puhkeaja mõõdasaatmine oma sanatooriumis oleks hea ja odavam. Invaliidisuse tõttu, vaatamata pensioni määramise peale, ei ole kerge ära elada ja mõnedel ei ole kohta kuhu pöörata.

Raudteelastel on asutatud hoolekande selts, kelle ülesandeks on avitada oma liikmeid siis 1) kui lõpeb haiguse puhul riikline abiandmine, 2) õnnetuste puhul, 3) invaliidisuse puhul, 4) hoolitseda laste eest. Liikmemaks on 100 marka aastas. Kapitaaliks on Hoolekande ministeeriumist eelarve korras antav abiraha, preemiate pealt 1%, irahvirahade ja ka muude rahade pealt teatud %.

Meie ei pea lootma jääma, et abi ise väljaspoolt tuleb; meie peame ise ennast tööle rakendama —

asutama elujõulise organisatsiooni, küll siis abi väljaspoolt ka tuleb.

Peab ära tähendama, et teenijate seas, eriti alamteenijates, leidub palju alkoholi tarvitajaid, mõnikord juba üleliigselt, mis tervist halvab. Alkoholi on alatoitluse juures suurim mürk keha rakukestele, üldisele tervisele ja suurendab ka veel omalt poolt majanduslikku rasket seisukohta. Selle pahe vastu peab ametkonna esitus välja astuma.

Tuleks uuesti ja veel ligemale südame peale panna meie oma sanatooriumi ehk puhkepaiga asutamist. On räägitud sellest, kuid kaugemale ei ole jõutud. Raudteelased on juba viie aasta eest hakanud tõsiselt tõõtama ja nüüd on neil puhkepaik Kaareperes, praegu küll lastele, kuid pärast ka ametnikkudele ja varsti hakatakse ehitama invaliididele maja. Töö-Hoolekandeministeerium on oma kanda võtnud eelarve korras $\frac{2}{3}$ kulusid, sest raudteelased teostavad sellega osa riiklist hoolekannet. Mineval aastal kulutasid 100 lapse hoolitsemise eest à 50 last kahes järjekorras 750,000 mrk. Iga lapse eest maksavad vanemad 500 mk. kuus ja lapsed tulid tagasi tervetena, mõnedel tõõsis kaal kuni 12 nl. Kui lapsed on terved siis on muret vähem, on vähem kulu ja rõõm asub majja.

Dr. Leppa ettepanekute juurde võetakse Koffi poolt tehtud täiendus vastu, mille järele organisatsiooni esitaja peab haiguste põhjuste selgitamisest ja juurdlemisest osavõtta võima.

XVII. Läbirääkimistel ülesvõetud küsimused.

Hra Tomsoni sooviavaldus, keskjuhatusesele ülesandeks teha väljaselgitada riigiteenijate ametsõitute tasu seaduse (R. T. Nr. 113, 15. XII. 1921 a.) II peatüki „Ümberpaigutamise kulude § 7 suhtes, kas tuleb ümberpaigutatavatele erakorraliste kulude katmiseks poole kuu palga suurus tasu maksta ainult juhtumistele, kui ümberpaigutamine sünnib ametasutuste korraldusel ja huvides, või võib seda tasu maksta, vaatamata selle peale, kas ümberpaigutamine ametniku enese või asutuse algatusel — võetakse vastu.

Kuukiri „Side“ toetamise asjus peab kongress tarviliseks, et valitud keskjuhatus püüaks võimalust mõõda meie häälekandjat mooraalselt, nii kaastõõga kui tellimistega toetada.

Kongressi protokollil kinnitajateks nimetakse hrad: Koff, Tomson, Vilukas.

Kongressi sekretäärile tehakse kohustuseks ühe kuu jooksul kongressi protokoll kokku seada. Keskjuhatuselt tuleb luba nõutada postipeavalitsuse ülemalt sekretäri vabastamiseks 5 päevaks ametlikohustete täiõlmisest kongressi tõõde korraldamiseks.

Et saadikute poolt küsimusi enam üles ei tõõsteta siis lõpetab kongressi juhataja hra Martens kell 17 koosoleku, täõnades saadikuid hea korra eest.

Rauteelaste töötingimused mitmesugustel maadel.

(I. T. F.)

Helveetsia (Shveits).

9. Pensioniseadus. Helveetsia raudteedel tegutsevad „pensioni- ja abiandmisekassad“ ja „haigekassa“.

„Pensioni- ja abiandmisekassa“ moodustab enesest 1897 aastal sisseseatud asutust, mille ülesandeks on kinnitada raudteeteenijaid ja töölisi haiguse puhul tekkinud raskete majanduslike olukordade vastu, samuti invaliidisuse, vanaduse, süütult teenistusest vallandamise ja surma korral. Kõigile teenijaile on pensioni- ja abiandmisekassas kinnitamine sunduslik. Pensionikassa väljamaksude puhul võetakse arvesse aeg, mille jooksul kassa maksusi on tasutud ja kinnitatud aastapalk. Kinnitatud aastapalk oleks:

- ametnikele 12 kordne kuupalk
- tööliste 313–350 „ päevapalk
- selleks eriti kindlaksmääratud lisatasude normid.

Kinnitatud aastasissetuleku ülemmäär on 15 000 fr. Lisatasudest alluvad kinnitusele:

1. Rongiteenijaile.

ülemlongijuht	1080 franki
rongijuht	900 „
konduktor (abielus)	800 „
„ (vallaline)	765 „
pidurdaja	720 „

2. Veduriteenijaile.

ülemlvedurijuht	1350 „
vedurijuht pealiinidel	1350 „
„ vähem. liinidel ja manöövririteen.	1080 „
vedurikütja pealiinidel	900 „
„ vähem. liinidel ja manöövririteen.	720 „

Teisi lisatasusi ei võeta praeguse pensioniseaduse juures arvesse.

Teenija ametist lahkumise puhul, kas omal palvel ehk sunni viisil, maksab pensionikassa tasutud summa tagasi, kuid ilma 0/0.

Peale teenijate eneste, kes on sunnitud 50/0 kinnitatud aastapalgast pensionikassa heaks tasuma, maksavad raudteevalitsused ise teatud kindlat 0/0 aasta sissetulekust ja veel erilisi summe. Peale 70 aasta vanad, ehk rohkem kui 50 aastat teenistuses viibinud meesteenijad vabastatakse pensionimaksudest, samuti naisteenijad peale 35. aastase teenistuse.

Pensioni ja abikassa väljamaksud.

a) Invaliidide pension.

Kui teenija vähemalt 5 aastat teenistuses viibinud, maksetakse temale invaliidisuse puhul eluaegne pension. Sama õigus eluaegse pensioni peale on süütult teenistusest vallandamise puhul peale 15 aastat teenistust. Vähem kui 5 aasta teenistuse korral maksetakse eluaegne pension ainult neile invaliididele, kes sel korral abielus olid. Täielist pensioni saavad ka veel 65 aastat vanad ehk 45 aastat teenistuses olijad meesteenijad ja 35 aastat teeninud naisteenijad

Invaliidide pensioni tabel oleks alljärgnevalt:

Väljateenitud aastate arv	Veduriteenijaile vastav aasta arv	Prosentide arv	
		Veduriteenijaile	Teiste teenijaile
Vähem kui 1 aasta	—	15	15
1 aasta	1 ¹ / ₈	20	20
2 aastat	2 ¹ / ₄	25	25
3 „	3 ³ / ₈	30	30
4 „	4 ¹ / ₂	35	35
5 „	5 ⁵ / ₈	36	36
6 „	6 ³ / ₄	37	37
7 „	7 ⁷ / ₈	38	38
8 „	9	40	39
9 „	10 ¹ / ₈	41	40
10 „	11 ¹ / ₄	42	41
11 „	12 ³ / ₈	43	42
12 „	13 ¹ / ₂	44	43
13 „	14 ⁵ / ₈	45	44
14 „	15 ³ / ₄	46	45
15 „	16 ⁷ / ₈	47	46
16 „	18	49.5	47
17 „	19 ¹ / ₈	51	48
18 „	20 ¹ / ₄	52.5	49.5
19 „	21 ³ / ₈	54	51
20 „	22 ¹ / ₂	55.5	52.5
21 „	23 ⁵ / ₈	57	54
22 „	24 ³ / ₄	58.5	55.5
23 „	25 ⁷ / ₈	60	57
24 „	27	64	58.5
25 „	28 ¹ / ₈	66	60
26 „	29 ² / ₈	68	62
26 ² / ₃ „	30 ja	70	—
27 „	rohkem teistele teenijat	ülelmäär	64
28 „			66
29 „			68
30 „			70 ülem.

(Veduriteenijatele loetakse üks tegelik teenistusaasta pensioni saamisel 1¹/₈ aastaks).

b) Leskede ja laste pension.

Lesed saavad 50–250/0 teenija pensionist. Lastele maksetakse isa surma puhul 100/0 kinnitatud aastapalgast kuni 18 aasta vanaduseni. On lapsi rohkem, siis on pensioni ülemmäär 300/0. Sama õigus on ka adopteeritud ja väljaspool abielu sündinud lastel, kui nemad isa poolt omaks tunnistatakse.

c) Ühekordsed toetused.

Ühekordseid toetusi maksetakse mitteabielus olevate invaliididele (invaliidisuse puhul enim 5 aastalisi teenistust) järgmistes normides:

500/0 kinnitatud aastapalgast esimesel teenistusaastal			
750/0 „ „	2	„	„
1000/0 „ „	3	„	„
1250/0 „ „	4	„	„
1500/0 „ „	5	„	„

Peale 5. aastase teenistuse, kuid mitte täie 15. aasta teenistuse möödumise puhul maksetakse süütult vallandamise korral: peale 5 aasta, kuid mitte täie 8 aasta teenistuse aja eest 125⁰/₀ kinnitatud aastapalgast, peale 8 aasta, kuid mitte täie 12 aasta teenistuse aja eest 150⁰/₀ kinnitatud aastapalgast, peale 12 aasta, kuid mitte täie 15 aasta teenistuse aja eest 200⁰/₀ kinnitatud aastapalgast.

(Peale 15. aastase teenistuse on niisugusel korral, nii kui ennem öeldud, täie pensioni saamise õigus.)

d) Haiguserahad.

Haiguse puhul maksab kassa neile, kelle palk edasi ei kesta, esimese nelja kuu jooksul 85⁰/₀ haiguse ajal mahavõetavast palgast. Edasikestva haiguse ajal maksetakse 75⁰/₀ - 50⁰/₀. Kindlapalgalistele maksetakse haiguse puhul nelja esimese kuu jooksul terve palk edasi.

e) Toetussummad.

Üksikutel hädatarvilistel juhtumistel maksetakse toetussumme, samuti surmajuhtumistel matmisrahasi

Pensioni ja abikassa valitsemine on juhifav raudteevalitsuse poolt, teenijaskonna osalisel kaastegevusel, milleks iga 3 aasta järgi vastavad „abikomisjonid“ valitakse. Komisjonide ülesandeks on ka toetussummade ja nende suuruse määramine hädatarvilistel juhtumistel ehk haiguse puhul. Helveetsia raudteelaste ühing alustab harilikult komisjoni valimisi ja seab kandidaatide nimekirje kokku. Sel viisil valitakse komisjoni liikmeid otseelt teenijate poolt teenijate eneste keskelt.

2. Haigekassa.

Haigekassa liikmeks võivad kõik teenijad astuda (isegi õpilased). Kassa annab haiguse puhul järgmisi toetusi:

- kas arsilist abi ehk rohtu,
- ehk igapäevast toetusraha, ka pühapäevadel, vähemalt 1 fr,
- ehk täieõiguslistele liikmetele toetusi a) ja b) all korraga.

Teenijad, kelle haiguse ajal palk edasi kestab, ehk kes pensionikassast vastavat toetust saavad, kinnitatakse haigekassa lit a) all, kõik teised lit c) all, kuna isikud, kes enam raudteeteenistuses ei seisa, lit b) alla kuuluvad ehk jälle arstiabi ja rohtusid saavad. Ka lubab haigekassa maksuta ravitsemist haigemajas. Täieõiguslised haigekassa liikmed lit c) all tasuvad liikmemaksuna 3⁰/₀ tegelikult saadud palgast. Raudteeadministratsioon, kes ka kassa valitsemise kulused kannab, toetab kassat omalt poolt teiste teatud maksudega. Liikmed, kes kinnitatud a) ja b) all, tasuvad praegusel ajal 1.25-3 franki kuus, need maksud määratakse iga 3 aasta järgi uuesti kindlaks. Haigekassa puudujääke katab raudteevalitsus. Haigekassa valitsemine on juhifav raudteevalitsuse ja teenijaskonna poolt, milleks samuti kui pensionikassas, vastavad komisjonid valitakse.

Õnnetusjuhusete vastu kinnitamiseks on olemas vastav riikline asutus, mille liikmeteks ka kõik

Helveetsia raudtee- ja postiteenijad. Asutus võimaldab niisama arstiabi, haiguserahade, invaliidide toetuste, matmisraha ja leskede ja omakste toetuste saamist. Kui raudteel juhtunud õnnetuse puhul vigasaanud teenija ülalloodud asutusest toetust saab, siis jäävad ära pensionikassa väljamaksud. Matmiskuludeks tasub asutus 40-60 franki. Leskedele maksetakse kuni surmani ehk uuesti abiellumiseni 30⁰/₀ teenija aastapalgast, lastele kuni 16 eluaastani 15-25⁰/₀ ja omakstele kokku 20⁰/₀. Lõpukokkuvõttes ei tohi omakse toetus üle 60⁰/₀ kinnitatu aastapalgast tõusta.

Helveetsia raudteedel on oma iseseisev tervishoiuosakond, mille ülesandeks: raudtee tervishoid, uute teenijate arsiline järelevaatus, edaspidised tarvisminevad arstlised järelevaatused, arstiline otsus õnnetusjuhusete ja pensioneermiste puhul, arsiline abiandmine õnnetusjuhusete puhul ja arstiline statistika. Osakonda juhib raudtee ülemarst.

10. Priisoidupiletid. Priisoidupiletid antakse aastas:

peale 1 - 5 aastase teenistuse	4	piletit
" 6 - 10 " " "	8	"
alates 11 ja rohkem a. " "	12	" (ülemäär)

Perekonnaliikmeile ei anta aastas rohkem kui 2 piletit. Pensioneeritud saavad ainult piletsi alandatud hindadega. Väljaspool ametkohta elusevatele antakse abonementpiletsi maksuga ¹/₅ harilikust hinnast. Peale selle võimaldavad priisoidu oma raudteedel veel rida välisriike, nagu: Itaalia, Prantsusmaa, Saksamaa, Austria, Ungari, Tšecho-Slovakkia, Inglismaa, Hollandi, Belgia j. t. (piletite arv 1 aastas).

11. Autasud ja trahvid. Iseäraliste teenete eest võib administratsioon tasu määrata.

Teenistuse vastu eksimise puhul karistatakse süüdlasi vastava ülemuse poolt distsiplinaar teel (kohtu kätte andmise õigusega). Distsiplinaarkaristustena on et'änhitud: 1) suusõnaline noomitus, 2) kirjalik noomitus, 3) røhahrahv kuni 100 fr. (läheb pensioni- ja abikassa toetusfondi heaks), 4) ajuline ehk jäädavalt priisoidupiletilte keeldumine, 5) ajuline vallandamine, 6) sunniviisiline ümberpaigutus, 7) osaline ehk täieline perioodilise palgakõrgenduse ärajäämine, 9) vallandamine.

Teenistusest vallandamise puhul võib lahtilastu kohtu poole appelleerida, kus temale aga õigeks mõistmise korral ainult kahjutasu saamise õigusi antakse, kuna uuesti ametisse paigutamist nõuda ei või.

Tihti peale on organisatsioonidel õnnestanud distsiplinaarkaristusi vähendada, vallandamisi ärahoida jne.

Kindlat karistuse süsteemi, kui ka vahekoht Helveetsia raudteedel ei ole. Uue distsiplinaarseadustiku ellukutsumiseks on organisatsioonide poolt mitmekordselt samme ette võetud. 1922. a. anti viimaks kohtudepartemendi poolt Föderatiiv-Ühingule uus distsiplinaarseaduse kava läbivaatamiseks. Uus kava ei rahulda küll täielikult, kuid sisaldab siiski mõnda paremust. Näiteks ei tohi teenijat uue kava järgi enne lõpulikku kohtuotsust vallandada, seeläbi avaneb

teenijale võimalus enesekaitseks aega võita, vastavaid sündistustakte näha j. n. e., missuguseid õigusi senini ei olnud. Edasi näeb kava ette distiplinaarkomisjone. Organisatsioonid saavad enesestmõista komisjonidele pariteetilist alust nõudma.

12. **Korteriküsimus.** Administratsiooni poolt on palju raudteeteenijate maju ülesehitatud. Mõned teenijate kategooriad (näif. jaamaülemad, raudteevahid) on sunnitud raudteemajades elama. Üür on harilikult madalam erakorterite hinnast.

13. **Puhkuseruumid.** Töökodades ja peaaegu kõikides jaamades on pesemississeseaded. Samuti on olemas korralikud puhkuseruumid lugemistubadega ja raamatukogudega. Lugemistubade ülalpidamiseks annetavad organisatsioonid iga aasta toetussumme, kuna raudteevalitsus hinnata ruumisi võimaldab. Einelaudades võimaldatakse hinnaalandusi. Suvekuudel tehakse mõnele teenijale (rongiseadjad, kaubalaadijad) karastavaid alkoholit jooke vähese lasu eest.

14. **Ametriided.** Suurem osa teenijaid, isegi mõned tee- ja chitusosakonnast (väljaarvatud raudteevalitsuse personaal) saavad ametriideid. Normid on järgmised: vedurijuht – 1 mantel 3 aasta peale, 1 üleriie 1 aasta peale; kütja: 1 mantel 3 a. peale, 2 üleriie 1 a. peale; rongijuht ja konduktorid: 1 müts 1 a. peale, 1 mantel 4 a. peale, 1 kuub 2 a. peale, 1 linane pluus 1 a. peale, 2 paari püksa (kalevist 2 aasta peale, linsed 1 a. peale); jaamaülemad: 1 müts 1 a. peale, 1 mantel 2 a. peale, 1 amefkuub 1–2 a. peale, 1 p. püksa 1 a. peale; veduri- ja vagunipuhastajad: 1 müts 1 a. peale, 1 mantel 3 a. peale, 2 üleriie 1 a. peale.

Kuna praeguse korra vastu suur rahulolematust valitseb, asuvad organisatsioonid seisukohal, et ametriiete andmise kord hädatarviliselt revideerimisele ja olstarbekohasema uuendamisele tuleks võtta.

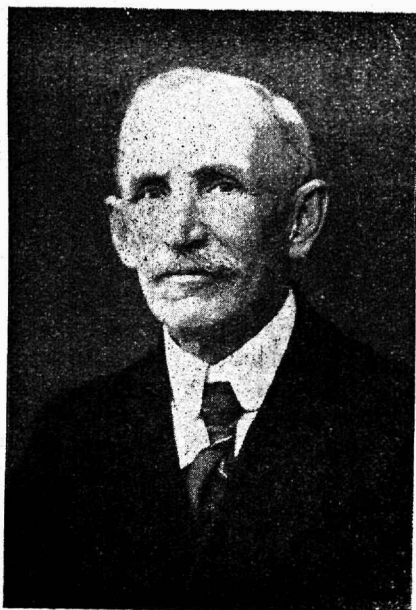
15. **Arstline järelevaatatus.** Iga teenija on kohustatud ametisse astumise puhul arstlisele järelevaatusele ilmuma. Liikumise osakonnas kui ka kõik välis teenistuses olivad alluvad iga 5 aasta järgi perioodilisele järelevaatusele. Raudteearsti lõpuotsusega mitte rahulolles, võib era arsti-spetsialisti poole pöörata. On mitmekordselt juhtumusi olnud, kus organisatsiooni kaasabil on teenija spetsialisti poolt uuesti läbivaatamisel terveks tunnistatud ja ametisse edasi jäätud.

16. **Puhkeasutused ja suvekoloniid.** Helveetsias on kaks raudteelaste puhkeasutust, Grubisbalm ja Brenscino.

Mõlemad on teenijaskonna omanduses ja leiavad kõige suuremat poolehoidu.

17. **Tehniline õpetus.** Helveetsias on juba 30. aasta eest ellu kütsitud n. n. raudteekoolid, mis-sugused raudteevalitsuse poolt osalist toetust saavad. Õppekava on väga laialdane ja sisaldab peale raudteelasjandust ka veel üldteadusi. Näiteks on kavas muu seas ettenähtud: keeled, korrespondents, maadeteadus (eriti maa- ja veeteed), matemaatika, füüsika, keemia, rahvamajandus, raudtee ja veeteede ajalugu, riigiteadus, valitsemisõigus, tehniline õpetus liikumisel, liikumis- ja kaubandusteenistus raudteel, signaalid, telegraaf, raamatupidamine, tervishoid, esimene abiandmine j. n. e.

Ka peetakse teenijale vastavaid erikursusi. Organisatsioonid tegutsevad muu seas väga intensiivselt teenijate tehnilise õpetuse ja üldhariduse alal.

Nikolai Vassiljev.

36 aastat rongiteenistuses.

Vaatamata sellepeale, et rongi- kui ka veduriteenistust raudteel üheks raskemaks tööalaks võib pidada, leidub siiski mõnda, kes seesuguses teenistuses püsinud terve eluaeg. Nende veteraanide hulgas on ka Nikolai Vassiljev, Tallinna reservi rongi juht reisirongides, kellel võimalus pühitseda käesoleva aasta 20. novembril oma 36. a. teenistuskkestvust. Vassiljev astus raudtee teenistusse 20. nov. 1890, teenides nooremkonduktorina kuni 1892, mil ta pagaasi konduktoriks nimetati. 1 novembrist 1896 a. saadik on Vassiljev rongijuht. Eesti raudteeteenistusse tuli ta P. L. raudteelt üle 1. detsembril 1920 a. Vassiljevilt tunneb kaasteenijate ringkond, samuti ka ülemus, kui lahket, korralikku ja oma teenistust tundjat ametnikku.

Mitmesugust.

Siseministri otsus Raudteelaste Keskühingu liitumise keelu kohta välismaadel laineid löönud.

Mäletavasti, ilmusid mõne kohaliku ajalehete veergudel lühikesed teated siseministri otsuse üle, milles Raudteelaste Keskühingule keelatud liitus olla Rahvusvahelise Transportlaste Liiduga, mille asukoht Hollandis. Et siseministri otsus, Raudteelaste Keskühingu arvamise järgi, kooskõlas ei seisa Eesti vabariigi põhiseaduse § 18 mõistega, siis andis Keskühing asja seletamise Riigikohtusse. Vahepeal olid ülal toodud sõnumi, nähtavasti meie ajalehete järele, ära toonud ka mitmed väljamaa lehed (muuseas „Signalen“ Rootsis ja „Mitteilungsblatt“ Hollandis), mille tagajärjel I. T. F. rahvusvahelise liidu raudteelaste sektsioon Keskühingule järelepärimise saatis, kas sarnane sõnum õige ja miks Keskühing sellest sektsioonile pole teadet saatnud. I. T. F.-le vastas Keskühingu juhatus, et asi pole veel lõplikult otsustatud ja tema käigust teatatakse siis, kui Riigikohus siseministri otsuse kohta oma arvamise avaldanud. Siseministri eeltähendatud keeldu loevad välismaade kutseorganisatsioonid kutsetühisuse liikumise tagaotsuse Eestis, imestades, et Eesti siin Itaalia Mussolinist ette jõudnud.

Olgu tähendatud, et I.T.F.-ga on liitunud kõigi maade raudteelaste organisatsioonid, arvuliselt umbes 40; nende seas muidugi ka Itaalia

„Side“ esimene kohtuprotsess.

Nagu lugejad mäletavad, ilmus „Side“'s nr. 2 p-kem artikkel, milles avalikkuse ette toodi mõningaid väärnähtusi, mis aset leidnud mitmesugustel ehitustel, milliste korraldajaks postipeavalitsuse arhitekt hr. K. Muuseas oli ses kirjutuses tähendatud, et hra K-l arhitekti, kui selle tsensuslise ametniku dokumente ei ollagi. Kirjutuses leidis hra K. enese auhaavamist ja esines kaebusega „Side“ vastutav-toimetajal kui ka kirjasaajal kohtulikule vastutusele võtta. Hra M. K. poolt oli volitatud kohtus tema asja ajama adv. Pallas. 17. juulil olid rooled väljakutsutud lepituse katseks, kuht ilmus ainult kaebalune — „Side“ vastutav toimetaja A. Michelson. Kaebaja voliniku mitteilmumise tõttu otsustati asi ära lõpetada ilma tagajärgita.

Laiaropalise raudtee viiekümneaastane juubel.

15. novembril s. a. võib pühitseda laiaropaline raudtee oma 50. aastast kestvuspäeva. Et umbes sama aja peale ka Eesti raudtee 8. aastapäev on kukkunud, on loota, et raudteelased seda päeva pidulikult pühitsema saavad.

Palju kisa, vähe villa.

Hr. I. Martensi süüdistuse puhul peapostkontoris 10 skp., nagu oleks mina ülemaalse p. i. t. f. kongressi protokollil puudulikult ja sihiliselt kokkuseadnud, pean tarviliseks sellele reageerida järgmise, tööolusid valgustava selgitusega: Kongressi protokoll on algdokumentide järele kokkuseatud ja resolutsioonid täpselt edasiantud, milles võib veenduda igaüks, kes soovib, kuna sellekohane materjal minul alal on. Kui hra. Martens sihilikkust leiab, siis võib olla selles, et protokoll teisiti kirjutatud ja vahest erapooletumalt, kui hra. Martens seda näha igatses. Kui hra. Martens

leidis, et resolutsioonid õieti pole edasiantud, miks ei nõudnud ta minult algdokumenta võrdlemiseks? Miks kirjutas ta siis protokollile alla ja tuleb tagant järele põhjendamata süüdistustega? Nähtavaste maalib hr. Martens omale fonti asjaolust, et masinakirjutaja ümberkirjutamisel teises eksemplaaris ühes kohas mõne sõna eksikombel vahele oli jätnud, millel aga sisuline tähtsus puudub.

Kuna kongressi poolt valitud protokoll kinnitajad protokollil täielises kooskõlas leidnud algdokumentidega ja mingisuguseid puuduseid konstateerinud pole, ning hr. Martensi parandus, kui seda nii võiks ütelda, midagi ei ütle, loen hr. Martensi süüdistused alusetaks, tema ähvarduse — et ma järgmisel aastal juhatusse ei saa valitud (nagu oleks see hr. Martensi monopool ehk tema otsustada) — naeruvääriliseks ja soovitan temale ühtlasi tulevikus korrekset ümberkäimist õppida, nagu see igale inimesele, eriti aga ühele suurema asutuse ülemale kohane ja nõuetav on ja et keegi tulevikus tema kohta enam ütelda ei võiks: „palju kisa, aga vähe villal“

A. Miller.

Pärnu-Tallinna raudteevalitsuse ametnikkude protest raudteevalitsuste ühendamise vastu.

Kahe raudtee valitsuse ühendamise kava puhul olid Pärnu-Tallinna raudteeametnikud, osakondade ülemaatega eesotsas, saatnud Riigikogu rühmadele ja Vabariigi Valitsusele pikema protest-märgukirja, milles tähelepanu juhitud, et raudteevalitsuste ühendamine soodne ettevõtte pole. Toovat see kasu asemel vaid kahju j n. e. Põhjendused selles olid aga niivõrd naiivsed, nii et need mingit kriitikat ei kannatanud. Ärakiri sellest märgukirjast saabus ka R. ja O. teenijate Kesklidu juhatusetele, kes hiljem selle arvamise avaldamiseks Raudteelaste Keskühingule saatis. Viimane jäi oma seisukoha juure, mis väljendatud mõõdund aastal samas küsimuses antud märgukirjas, mille omal ajal ka „Sides“ avaldasime. Ei ole põhjendatud ka väide, et kahe raudteevalitsuse ühendamise puhul 50 ametnikku teenistusest jääks. Laiaropalisel raudteel on praegusel ajal umbes paar-kolmkümmend vakant-kohata ja kui ühendamine läbi viidaks aegajalt, siis võiks vakantkohtade arv automaatselt (ühe või teise vanema ametniku pensioni peale minekuga ehk muul teel) veelgi suurened.

Imelik on pärnulaste tähelepanu juhtimine nende märgukirjas asjaolu peale, et laiaropalisel suured väljaminekud olla, mida nagu näha, laiaropalise raudteevalitsuse juhtivjõudude arvele on mõeldud kirjutada, ja kitsaropalisel — kõik hästi; seal on juhtivjõud oma kohtadel, ainult toogu nad laiaropalisetele üle ja siis, siis alles algab vist reaalse asjaajamine. Milleks sarnane demagoogia? Kui leitakse põhjuseid vastulausetele, siis olgu need ka põhjused, aga mitte etteheited või ülistused ühele ehk teisele poolele.

Pärnu juhtivjõudude oskus on kitsaroopalise tee, tema järjekorraliste või erakorraliste kraavisõitudega küllalt tuntavaks teinud, ja asjata oleks nende juhtivjõudude suure oskusega veel hoobelda

Raudteelastele 5. aasta jooksul 30 miljonit preemiat makstud.

Suure huviga jälgib raudteelaskond ajalehtis ilmutavaid kirjutusi raudteelastele maksetud preemiasummade kohta, missugusest maksumisest alameenijad endid seni fäitsa võhikuna tunnud. Teada oli kõigil, et preemiaid makseti, kuid kellele nimelt ja kuipalju, sest polnud „väiksemal“ meesest aimugi. Kuuldi ainult raudteevalitsuse seletust, et preemia maksuks, käsukirja Nr. 213 alusel, pole summe, ja nüüd kirjutavad lehed äkki tervelt 30. miljonilise preemiast. Imelik tõesti, et nende summade kohta käsukirjades ei sõnagi pole olnud, aga kui mõni remondimees vigase roopa leiu eest paarsada marka autasu või preemiat sai, siis on seesugused juhused ikka kõigile teatavaks tehtud.

Tervitusega võeti alameenijaskonnas vastu endise teedeministri Ambergi seletus (avaldatud „Päevalehes“ Nr. 222), milles viimane teatab, et preemiamaksmine tema ettepanekul Vabariigi Valitsuse pooli revideerimisele võetud.

Vast ehk täitub automaatselt siis ka käesoleva aasta raudteelaste kongressi otsus preemiate suhtes, milles nõutud, et preemiaosaliseks peaks olema kogu teenijaskond, aga mitte üks juhtivjõud.

Raudteelased ja uus tööseaduse kava Saksamaal. (I. T. F.) VIII. töökonverentsi puhul Genfis andis Saksa valitsuse esitaja seletusi Saksamaal väljatöötatud tööseaduse kava kohta. Kava esitatakse lähemal ajal parlamendile peale Londonis saavutatud kokkuleppe põhjal tehtud paranduste. Londoni kokkuleppe määrab kindlaks raudteelaste aialuuse Washingtoni konventsiooni määrustele. Mis raudteelaskonda puutub, siis ei ole ühki teist pabert võimalik läbiviia Washingtoni teksti alusel. Kuid imelikul kombel on aga muudetud Saksa seaduse kava nii formuleeritud, et Washingtoni määrused sugugi aset ei leia raudteelaste juures, kuna riigiraudteeselsidele õigus antakse oma personaali tööaega iseseisvalt reguleerida ja ka töö järelvalvet teostada.

Kui see kava enne parlamendile esitamist vastavalt muudetud ei saa, on selge, et sellega, tugenedes Washingtoni konventsioonile ja Londoni kokkuleppele, katset tehakse raudteelaskonna sissevedamiseks. Ühes sellega saaks valitsus vastuollu riigiraudteekohu pooli tehtud otsusega. Nimelt asus mainitud kohus eitaval seisukohal, tehes vastava otsuse asjas, et riigiraudteeselsid õigustatud oleks Saksamaal üldiselt maksva tööseadusele mitte alistuma. Kohus kohustas raudteeselsisid kõik vahekohtu otsused elluviima ja nendest kinnipidama. Pealegi leidis riigiraudteekohus kõik vahekohtu otsused kooskõlas olema riigi raudtee kui ka üldise seadusega.

Attesteerimise lehtede ärakirjade väljaandmine korras. Posti peavalitsuse määrusega kohustusid asutuste ülemad attestatsiooni lehtede väljavõtteid teenijatele välja andma. Määruses ei olnud aga senini ette nähtud, kuhu asjaosaline teenija oma allkirja attestatsioonilehe väljavõtte kättesaamiseks teeb. Mõned kontoriülemad, nagu näituseks Valga ja Põlva omad, hiiltsid selle tõttu määrusest lihtsalt mööda, väljavõtteid teenijatele hoopis kättesaamata jättes.

Posti peavalitsusel tuleks täiendada määrusega nõuda, et tulevikus attestatsiooni lehtede väljavõtteid

kättesaamise allkirjad teenijate pooli peavalitsusele esitatavatel attestatsiooni lehtedel saaks tehtud, mille tõttu tagurlastel ülemustel võimalus kaoks omapead talitada. Posti peavalitsusel oleks aga siis kohe näha, kas asutuste ülemad seda määrust täidavad

-ohu-

Raudteelaste streik Kuubas (I. T. F.) Mai keskel asusid Kuuba Consolidated Railroad raudteelased streikima. Põhjuseks oli k. a. märtsikuul raudteeselsi pooli antud seletus kokkuleppe kohta, mis saavutati aastapikkuse läbirääkimise tagajärjel ja missugune peale raudteevalitsuse ja raudteelaste ametiühisuse esitajate ka ühe valitsuse esitaja pooli allkirjutatud oli. Seletuses tunnustati kokkuleppe ilma mingi tähtsusega paberikraaks. Ta tähtsuse annuleerimise ainsaks aluseks toodi vahepeal läbiviidud raudteetariifide alandust. Raudteelaste ametiühisus oli nõus tariifide alandusele vastavalt ka palgakärbimist vastu võlma, kuid raudteeselsi oli selle vastu. Siis teatasid raudteelased, et nemad nende esitatava ettepaneku tagasi lükkamisel 13. aprillil streiki alustavad. Sellel konfliktil ajajärgul pakkus president ennast vahelsobitajaks ja püüdis raudteelaste ametiühisust esialgu streigist kõrvale hoida. Kuid kui ära nähti, et presidendi rahulikule konfliktile lahendusele kalduvad püüded tagajärjeks jäid, olid raudteelased sunnitud mai keskel streigile asuma. Streigi üksikasjad on teadmata. Siiski võib ühe Ameerika raudteelaste ametiühisuse telegrammi põhjal oletada, et valitsus streikijate vastu kõige valjumad abinõud on tarvitusele võtnud ja püüab raudteelaste organisatsiooni hävitada. Viimane olla Ameerika organisatsiooni palunud Kuuba valitsuse talitusviisi peale protesteerida.

Posti-telegraafi-telefoni Peavalitsuse Ülema Käsukiri Nr. 47.

30 juunil 1926 a.

Riigi ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse § 3 märkus 1 (R. T. Nr. 123/124 - 1924 a.) ja Töö-Hoolekandeministeeriumi 1625 a. 4. juuni juhtnõude Nr. 42774 (R. T. Nr. 97/98 - 1625 a.) teostamiseks arvatakse p. t. i ametkonna teenijatele natuuras antav palk käesoleva käsukirjaga raha peale ümber ja määratakse järgmiselt kindlaks, võttes aluseks riigiametnike ja teenijate palgaseaduse § 3 pp. d ja e (R. T. Nr. 1/2 - 1923 a. ja Nr. 85/86 - 1924 a.) samuti ka teedeministri 1923 a. 17. veebruari määrust Nr. 2691 (R. T. Nr. 28/29 - 1923 a.):

- riidevarustus (vormi-ülkond, palitu, suvemüts ja talvemüts): 7.750 marka aastas.
- korter: väljaspool klassi asutuse ülemaal linnades 18.000 marka aastas. I klassi asutuse ülemaal linnades 14.400 mk. aastas. II ja III klassi asutuse ülemaal linnades 12.960 mk. aastas. III klassi asutuse ülemaal alevites 12.312 marka aastas. IV ja V klassi asutuse ülemaal maakohades 10.400 mk. aastas.
- kütte ja valgustuse tasu saavad asutuste ülemad Vabariigi Valitsuse pooli kindlaks määratud normide kohaselt, s. o. korterites, kus 2 ehk rohkem küttekoldeid - 10.000 marka küttesu ja 1500 marka valgustuse tasu aastas ning korterites, kus 1 küttekolle - 5000 marka küttesu ja 1200 marka valgustuse tasu aastas.

Allakirjutatud:

Peavalitsuse Ülem: G. Jallajas.

Vastuotv toimetaja A. MICHELSON.

Trükitud A. Devise & J. Magnuse trükikojas, Tallinnas, Lai t. 38.

Väljaandja: ESTI RAUDTEELASTE KESKÜHING.